

SOŁECKA STRATEGIA ROZWOJU WSI GRABOWA

w gminie Rychwał
na lata 2020 – 2025

Dokument sporządzony przez przedstawicieli Grupy odnowy wsi:

1. Jolantę Kucks
2. Marzenę Klimczak
3. Jarosława Klimczaka
4. Iwonę Raćkos
5. Joannę Pawłowską

z udziałem moderatorów: *Magdaleny Fabiniak i Marii Nowak*

Styczeń 2020

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE	3
2. KARTA DIAGNOZY ZAAWANSOWANIA ODNOWY WSI	4
3. ANALIZA ZASOBÓW	9
4. ANALIZA SWOT	13
5. ANALIZA POTENCJAŁU ROZWOJOWEGO WSI	15
6. WIZJA WSI	18
7. PROGRAM DŁUGOTERMINOWY ODNOWY WSI	19
8. PROGRAM KRÓTKOTERMINOWY ODNOWY WSI na OKRES – II lata	22

*„Połączenie sił to początek,
pozostanie razem to postęp,
wspólna praca to sukces”*

Henry Ford

1. WPROWADZENIE

Sołecka Strategia Rozwoju jest efektem pracy mieszkańców wsi Grabowa, biorących udział w warsztatach realizowanych w ramach regionalnego programu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego: „Wielkopolska Odnova Wsi 2013-2020”. W ramach programu wspierane są oddolne inicjatywy sołeckie zarówno w zakresie poprawy infrastruktury społecznej, ale także poprawy szeroko rozumianej jakości życia.

Odnova wsi nie jest możliwa bez zaangażowania mieszkańców, dobrej współpracy sołectwa z gminą i organizacjami pozarządowymi działającymi na jego terenie, odpowiedzialności społeczności lokalnej za wspólnotę oraz solidarnej pracy na rzecz sołectwa. Niezwykle istotna w procesie odnowy wsi jest także umiejętność zidentyfikowania i wykorzystania czynników rozwoju lokalnego, zarówno zasobów ludzkich, przyrodniczych, kulturowych, surowcowych i majątkowych, jak też czynników wyróżniających. Temu służy właśnie proces partycypacyjnego budowania strategii sołeckiej, która ma wyznaczyć metody postępowania zmierzające do poprawy warunków życia mieszkańców, ochrony dziedzictwa kulturowego wsi i zachowania jej tożsamości. Strategia jest drogą do wytyczonego celu, stanu jaki zamierza osiągnąć sołectwo w określonej perspektywie czasowej. Jej celem jest skoordynowanie działań, właściwe ich zaplanowanie i wykorzystanie potencjału rozwojowego sołectwa, jego specyfiki i niepowtarzalnych walorów, przy jednoczesnym zachowaniu tożsamości i wartości związanych z życiem na wsi.

W procesie pracy nad strategią zrealizowane zostały następujące zadania:

- przeprowadzono wizję lokalną celem poznania zasobów sołectwa i zapoznania z grupą odnowy wsi;
- dokonano analizy zasobów i ustalono cechy wyróżniające;
- przeprowadzono analizę SWOT sołectwa i analizę potencjału rozwojowego;
- sformułowano wizję hasłową i opisową wsi oraz opracowano listę kluczowych zadań do realizacji w horyzoncie: krótkoterminowym oraz długoterminowym.

2. KARTA DIAGNOZY ZAAWANSOWANIA ODNOWY WSI

wraz ze sprawozdaniem z wizji w terenie

Gmina: Rychwał

Sołectwo: Grabowa

Liczba mieszkańców: 172

Faza odnowy	Zakres działań	*	Rozwój organizacyjny	*	Sterowanie rozwojem	*
A Inicjalna	brak działań		istnieje tylko rada sołecka		brak planowania działań w wymiarze całej wsi	
	działania fragment. lub dotyczące wąskiej grupy		rozproszone działanie organizacji			
	działania spontaniczne		zawiązana grupa odnowy wsi	X	opracowanie planu i programu odnowy dla całej wsi	X
	porządkowanie wsi	X				
	projekty startowe (z programu krótkoterminowego)	X	podejmuje się kroki na rzecz skoordynowania działań organizacji we wsi		planowanie w krótkim horyzoncie czasowym	
	przekonywanie mieszkańców do idei odnowy wsi i integrowanie wokół pierwszych przedsięwzięć	X				

B Początkowa	różnorodne projekty (z programu długoterminowego) nastawione na usunięcie podstawowych barier i zaspokojenie głównych potrzeb		liczna grupa odnowy wsi (skupia przedstawicieli organizacji i instytucji)		systematyczne planowanie działań, (np. roczne plany rzeczowo-finansowe, kalendarze imprez)	
			związane stowarzyszenie na rzecz rozwoju (odnowy) wsi		wykorzystywanie gminnych instrumentów wsparcia	X
			skoordynowane działanie organizacji obecnych we wsi		proste instrumenty komunikacji wewnętrznej	X
C Zaawansowana	projekty jakościowo zmieniające kluczowe obszary życia oraz kształtujące strukturę wsi		„koalicja” organizacji i instytucji na rzecz odnowy wsi		projektowanie działań (projekty)	
					pozyskiwanie środków zewnętrznych	
	projekty wyróżniające wieś, kształtuje się centrum wicjskie		liczne stowarzyszenie odnowy wsi		systematyczne planowanie rozwoju (aktualizowanie planu)	
	powszechne zaangażowanie mieszkańców w projekty publiczne		animacja aktywności poszczególnych grup mieszkańców		rozwinięta komunikacja wewnętrzna	
	powszechna odnowa prywatnych posesji				promocja wsi	

D Całocisłowa	lokalnie oraz regionalnie powiązane ze sobą projekty wywołujące efekt synergiczny (nacisk na tworzenie miejsc pracy)		stowarzyszenie odnowy wsi instytucją rozwoju lokalnego (Centrum Aktywności Lokalnej)	kompleksowe i szczegółowe planowanie przestrzenne	
	ukształtowane „centrum wiejskie”		rozwój wsi oparty na aktywności kluczowych grup mieszkańców (rolników, przedsiębiorców, młodzieży, kobiet) i stowarzyszeń	powszechny udział grup mieszkańców w strategicznym planowaniu rozwoju	
	świadome kształtowanie czynników rozwoju (np. wykorzystania odnawialnych energii)			rozwinięta promocja oraz komunikacja z otoczeniem	
	projekty kreujące „wieś tematyczną”			instrumenty wsparcia działań prywatnych	
	dostosowanie projektów prywatnych do programu odnowy wsi				

Wstaw X gdy spełnia warunek

Sprawozdanie z wizji w terenie

Wizję lokalną przeprowadzono w sołectwie Grabowa w dniu: 03.01.2020 roku.
Uczestnicy: – Jolanta Kucks i Jarosław Klimczak.

Sołectwo Grabowa położone jest w województwie wielkopolskim, w powiecie konińskim, w centralnej części gminy Rychwał. Jest otoczone lasami liściastymi i iglastymi, a obok wiejskiego placu posadzona jest aleja lipowa. Grabowa usytuowana jest około 17 km na południe od autostrady

A2. Wieś charakteryzuje krajobraz typowo rolniczy, w dużej części o zwartej zabudowie zagrodowej. Dostrzegalna jest dbałość mieszkańców o otoczenie własnych posesji. Większość z nich trudni się rolnictwem. Dominuje uprawa zbóż i kukurydzy. Wieś jest zwodociągowana, nie ma natomiast kanalizacji. Stan dróg jest zadowalający, częściowo wykonany jest chodnik. Wieś częściowo jest oświetlona.

Na skraju lasu, na obrzeżach Grabowej znajduje się zbiorowa mogiła, w której pochowano nieznanymi poległych w zachodniej części dawnego Królestwa Kongresowego przy granicy z zaborem pruskim. Mogiła została wyremontowana ze środków Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa w 2008 roku. Mogiła usytuowana jest na wzniesieniu, a wokół niej rozciąga się malowniczy wąwóz. W Grabowej znajduje się także dworek z XIX wieku należący do osoby prywatnej.

Na infrastrukturę społeczną składa się duża drewniana altana, wyposażona w stoły, ławy i palenisko oraz boisko sportowe. Obok altany znajduje się ujęcie bieżącej wody. Przez wieś przebiega szlak konny „Podkuta Szóstka” oraz szlak rowerowy. We wsi bardzo aktywnie działa Koło Gospodyń Wiejskich.

Z przeprowadzonej wizji w terenie sporządzono dokumentację fotograficzną.

Data: 03.01.2020

Sporządzili: Magdalena Fabiniak i Maria Nowak

Grabowska altana

Witacz wsi Grabowa

Zbiorowa mogiła powstańców styczniowych

3. ANALIZA ZASOBÓW

Celem analizy zasobów jest określenie posiadanych zasobów zarówno ludzkich, przyrodniczych, kulturowych, surowcowych i majątkowych, jak też czynników wyróżniających, które można obecnie, bądź w przyszłości wykorzystać w realizacji przedsięwzięć zmierzających do odnowy wsi.

ANALIZA ZASOBÓW – część I					
RODZAJ ZASOBU*		Opis (nazwanie) zasobu jakim wieś dysponuje	Znaczenie zasobu (odpowiednio wstaw X)		
			MAŁE	DUŻE	WYRÓŻNIAJĄCE
PRZYRODNICZY	walory krajobrazu, rzeźby terenu	Wieś położona na Równinie Rychwalskiej, krajobraz typowo rolniczy		X	
	stan środowiska	Czyste powietrze, stan środowiska dobry		X	
	walory klimatu	Klimat umiarkowany		X	
	walory szaty roślinnej	Nowonasadzona aleja lipowa, dęby, zbiorowiska leśne			X
	cenne przyrodniczo obszary lub obiekty	Wąwóz w lesie.		X	
	świat zwierzęcy (ostoje, siedliska)	Zwierzyna leśna, m.in.: jelenie, sarny, zające oraz bażanty, żurawie, sójki		X	
	wody powierzchniowe (cieki, rzeki, stawy)	Prywatne stawy, ciek wodny		X	
	wody podziemne	Nie zidentyfikowano			
	gleby	Od IV do VI klasy	X		
	kopaliny	Nie zidentyfikowano			
	walory geotechniczne	Nie zidentyfikowano			
KULTUROWY	walory architektury	dworek z XIX wieku należący do osoby prywatnej		X	
	walory przestrzeni wiejskiej publicznej	Wytoczona ścieżka rowerowa „Rowerowa szóstka”; szlak konny „Podkuta szóstka”, altana wiejska			X
	walory przestrzeni wiejskiej prywatnej	Zadbane domostwa i obejścia, z przydomowymi ogrodami		X	

	zabytki i pamiątki historyczne	Zbiorowa mogiła Powstańców styczniowych		X	
	osobliwości kulturowe	Nie zidentyfikowano			
	miejsca, osoby i przedmioty kultu	Dwie kapliczki, krzyż przydrożny		X	
	święta, odpusty, pielgrzymki	Nie zidentyfikowano			
	tradycje, obrzędy, gwara	Nie zidentyfikowano			
	legendy, podania i fakty historyczne	Fakty historyczne o poległych powstańcach Powstania Styczniowego		X	
	przekazy literackie	Nie zidentyfikowano			
	ważne postacie i przekazy historyczne	Nie zidentyfikowano			
	specyficzne nazwy	Nie zidentyfikowano			
	specyficzne potrawy	Nie zidentyfikowano			
	dawne zawody	Nie zidentyfikowano			
	zespoły artystyczne, twórcy	Rzeźbiarz		X	

ANALIZA ZASOBÓW – część II

RODZAJ ZASOBU		Opis (nazwanie) zasobu jakim wieś dysponuje	Znaczenie zasobu (odpowiednio wstaw X)		
			MAŁE	DUŻE	WYRÓŻNIAJĄCE
OBIEKTY I TERENY	działki pod zabudowę mieszkaniową	Własność prywatna – działki budowlane		X	
	działki pod domy letniskowe	Nie zidentyfikowano			
	działki pod zakłady usługowe i przemysł	Nie zidentyfikowano			
	pustostany mieszkaniowe	Nie zidentyfikowano			
	pustostany poprzemysłowe	Nie zidentyfikowano			
	tradycyjne nieużytkowane obiekty gospodarskie (stodoły, spichlerze, kuźnie, młyny, itp.)	Nie zidentyfikowano			

INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA	place publicznych spotkań, festynów	Altana wiejska		X	
	sale spotkań, świetlice, kluby	Altana wiejska		X	
	miejsca uprawiania sportu	Boisko		X	
	miejsca rekreacji	Szlak konny Podkuta szóstka”, szlak rowerowy, altana wiejska		X	
	ścieżki rowerowe, szlaki turystyczne	Szlak konny „Podkuta szóstka”, szlak rowerowy		X	
	szkoły	Nie zidentyfikowano			
	przedszkola	Nie zidentyfikowano			
	biblioteki	Nie zidentyfikowano			
	placówki opieki społecznej	Nie zidentyfikowano			
	placówki służby zdrowia	Nie zidentyfikowano			
INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	wodociąg, kanalizacja	Wieś zwodociągowana		X	
	drogi (nawierzchnia, oznakowanie, oświetlenie)	Drogi gminne asfaltowe, częściowo oświetlone		X	
	chodniki, parkingi	Częściowo chodniki przy drodze gminnej		X	
	sieć telefoniczna i dostępność Internetu	Sieć telefoniczna komórkowa oraz Światłowód, zasięg dobry		X	
	telefonía komórkowa	Dostęp do istniejących sieci – różni operatorzy.		X	
	Internet szerokopasmowy	Światłowód dostępny dla nielicznych mieszkańców.		X	
	transport publiczny: a) kolej (przystanki) b) autobus (przystanki)	a) Nie zidentyfikowano			
		b) Nie zidentyfikowano			
	inne	Nie zidentyfikowano			

ANALIZA ZASOBÓW – część III

RODZAJ ZASOBU		Opis (nazwanie) zasobu jakim wieś dysponuje	Znaczenie zasobu (odpowiednio wstaw X)		
			MAŁE	DUŻE	WYRÓŻNIAJĄCE
GOSPODARKA, ROLNICTWO	miejsca pracy (gdzie, ile?)	10 zarejestrowanych podmiotów gospodarczych, 1 agroturystyka		X	
	znane firmy produkcyjne i zakłady usługowe i ich produkty	Usługi transportowe, rozlewnia gazu		X	
	gastronomia	Nie zidentyfikowano			
	miejsca noclegowe	Nie zidentyfikowano			
	gospodarstwa rolne	Prywatne średnie gospodarstwa rolne	X		
	uprawy hodowle	Zboża, kukurydza, zagroda owiec, pasieka		X	
	możliwe do wykorzystania odpady produkcyjne	Nie zidentyfikowano			
	zasoby odnawialnych energii	Panele fotowoltaiczne		X	
ŚRODKI FINANSOWE I POZYYSKIWANIE FUNDUSZY	środki udostępniane przez gminę i/lub powiat	Fundusz sołecki		X	
	środki wypracowywane	Praca własna przy realizacji altany wiejskiej i nasadzeniu lip		X	

MIESZKAŃCY (KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI)	autorytety i znane postacie we wsi	Rzeźbiarz		X	
	krajanie znani w regionie, w kraju i zagranicą	Rzeźbiarz		X	
	osoby o specyficznej lub ważnej wiedzy i umiejętnościach, m.in. studenci	Nie zidentyfikowano			
	przedsiębiorcy, sponsorzy	Firma transportowa, rozlewnia gazu		X	
	osoby z dostępem do Internetu i umiejętnościach informatycznych	Wszyscy mieszkańcy mają dostęp do Internetu		X	
	pracownicy nauki	Nie zidentyfikowano			
	związki i stowarzyszenia	Koło Gospodyń Wiejskich		X	
	kontakty zewnętrzne (np. z mediami)	Nie zidentyfikowano			
	współpraca zagraniczna i krajowa	Nie zidentyfikowano			
INFORMACJE DOSTĘPNE O WSI	publikatory, lokalna prasa	Lokalna prasa - Odgłosy Rychwalskie		X	
	książki, przewodniki	Przewodnik „Rowerowa szóstka”		X	
	strony www	Nie zidentyfikowano			

Zasoby – wszelkie elementy materialne i niematerialne wsi i związanego z nią obszaru, które mogą być wykorzystane obecnie bądź w przyszłości w realizacji publicznych bądź prywatnych przedsięwzięć odnowy wsi. Zwrócić uwagę na elementy specyficzne i rzadkie (wyróżniające wieś).

Opracowanie: Ryszard Wilczyński

4. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest jednym z podstawowych narzędzi używanych przy tworzeniu strategii. Jej wielką zaletą jest uniwersalność oraz fakt, iż do jej wykonania nie potrzeba fachowej wiedzy ani umiejętności analitycznych – konieczny jest natomiast obiektywizm oraz umiejętność spojrzenia na własne sołectwo trzeźwo i z dystansem. Dokonanie analizy SWOT pozwala na określenie uwarunkowań, które będą wzięte po uwagę przy realizacji konkretnych działań.

- analizując silne i słabe strony, przyjmowano je jako cechy wewnętrzne obszaru, zależne od mieszkańców, na które można wpływać i je zmieniać;
- szanse i zagrożenia opisują otoczenie zewnętrzne, na które mieszkańcy nie mają wpływu, ale które bezwzględnie mają związek z obecną sytuacją obszaru i mają lub mogą mieć w przyszłości znaczenie dla jego sytuacji.

Czynniki wewnętrzne pozytywne – silne strony, atuty wyróżniające sołectwo (ludzie, środki, tradycja i in.),

Czynniki wewnętrzne negatywne – słabe strony, będące konsekwencją ograniczeń zasobów.

Czynniki zewnętrzne pozytywne – szanse, korzystne tendencje w otoczeniu zewnętrznym danego sołectwa, które właściwie wykorzystane mogą stanowić impuls rozwojowy.

Czynniki zewnętrzne negatywne – zagrożenia, niekorzystne tendencje w otoczeniu zewnętrznym, które mogą być barierą dla rozwoju sołectwa.

SILNE STRONY (atuty wewnętrzne)	SŁABE STRONY (słabości wewnętrzne)
1. Zwodociagowanie wsi; - S 2. Dbalosc mieszkańców o wyglad sołectwa oraz własnych posesji; - S 3. Ciekawe tereny rekreacyjne – ścieżka rowerowa „Rowerowa szóstka”, szlak konny „Podkuta szóstka”; - S 4. Istniejąca drewniana altana wiejska; - S 5. Duży teren rekreacyjny do zagospodarowania przy altanie; - S 6. Częściowo chodniki przy drodze gminnej; - S 7. Aktywnie działające Koło Gospodyń Wiejskich; - J 8. Podejmowanie działań integracyjnych przez mieszkańców (majówki); - J 9. Organizowanie rajdów rowerowych; - J 10. Kulturowanie tradycji i zwyczajów - Kołędniczy; - T 11. Obiekty kultu: kapliczki i krzyż; - T 12. Zlokalizowany w pobliskim lesie pomnik powstańców styczniowych – atrakcja turystyczna; - T 13. Dobrze zachowany dworek z XIX wieku należący do osoby prywatnej; - T 14. Atrakcyjny krajobraz przyrodniczy, bogate i zadbane środowisko naturalne; - T 15. Rozwinięta działalność gospodarcza; - B	1. Niewystarczające zagospodarowanie terenu przy altanie wiejskiej; - S 2. Niewystarczające zaplecze integracyjne – nie ma lokalu, w którym mieszkańcy mogliby się spotykać w okresie jesienno-zimowym; - S 3. Niewystarczające oświetlenie sołectwa; - S 4. Niedostatecznie rozwinięta infrastruktura drogowa – zbyt mało chodników; - S 5. Na terenie sołectwa nie ma parkingów; - S 6. Niewystarczająca integracja całej wsi; - J 7. Niewystarczająca oferta kulturalna, sportowa i rekreacyjna; - J 8. Niewystarczające zaangażowanie mieszkańców w dbalosc o zachowanie tradycji i kultury oraz tożsamość wsi; - T 9. Niewystarczająca oferta kulturowania dziedzictwa kulturowego wsi; - T 10. Niewystarczająca promocja sołectwa; - B 11. Niska klasa gleb; - B

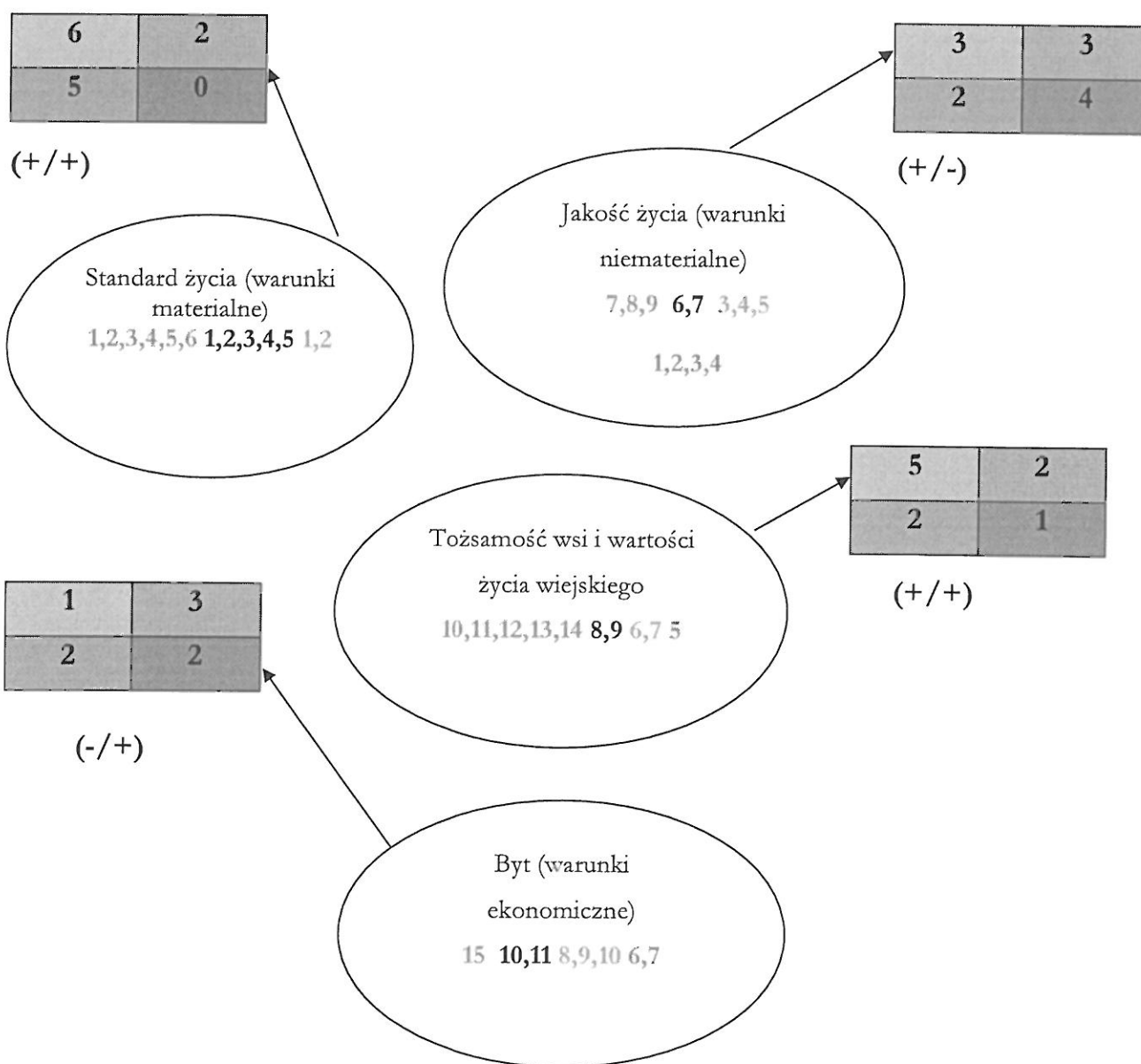
SZANSE (okazje zewnętrzne płynące z otoczenia)	ZAGROŻENIA (zagrożenia płynące z otoczenia)
1. Możliwość pozyskania środków na rozwój infrastruktury społecznej ze źródeł zewnętrznych, w tym z WOW; - S 2. Możliwość wykorzystania środków z Funduszu Sołeckiego na rozwój wsi; - S 3. Możliwość pozyskania środków zewnętrznych na wzmocnienie integracji mieszkańców z Lokalnej Grupy Działania „Solidarni w Partnerstwie”; - J 4. Korzystne usytuowanie komunikacyjne – bliskość autostrady A2; - J 5. Bliskość miasta powiatowego z dobrą ofertą edukacyjną; - J 6. Postępujący trend zwiększającej się dbałości o dziedzictwo kulturowe; - T 7. Możliwość korzystania z oferty warsztatowej oferowanej przez Lokalną Grupę Działania „Solidarni w Partnerstwie”; - T 8. Rozwój przedsiębiorczości i możliwość pozyskania środków na podejmowanie i rozwój działalności gospodarczej; - B 9. Rozwój agroturystyki i turystyki wiejskiej; - B 10. Moda na mieszkanie na wsi; - B	1. Niewystarczające bezpieczeństwo przy drodze powiatowej; - J 2. Starzejące się społeczeństwo; - J 3. Opuszczanie wsi przez osoby młode; - J 4. Biurokracja w pozyskiwaniu środków finansowych na rozwój wsi; - J 5. Pogłębiające się zjawisko osłabienia więzi społecznych; - T 6. Niestabilność prawna; - B 7. Utrzymanie jednostronnego rozwoju gospodarczego wsi; - B

5. ANALIZA POTENCJAŁU ROZWOJOWEGO WSI

Analiza potencjału rozwojowego wsi pozwala na określenie wzajemnych powiązań i wpływów czynników zdefiniowanych w analizie SWOT. Bada oddziaływanie czynników wewnętrznych na zewnętrzne oraz zewnętrznych na wewnętrzne. Analiza potencjału dokonywana jest w czterech obszarach:

1. Standard życia (czynniki materialne).
2. Jakość życia (czynniki niematerialne).
3. Tożsamość wsi, wartości życia wiejskiego.
4. Byt (możliwości ekonomiczne).

silne strony	szanse
słabe strony	zagrożenia

Standard życia: Silne strony wraz z szansami w zestawieniu ze słabymi stronami i zagrożeniami pozostają w stosunku 8/5. Korzystnie kształtuje się również obszar wewnętrzny – stosunek 6/5. Szanse do zagrożeń pozostają w stosunku 2/0. Sołectwo posiada zaplecze w zakresie infrastruktury technicznej i społecznej. Przez wieś przebiega ścieżka rowerowa "Rowerowa szóstka", szlak konny „Podkuta szóstka”. Głównym miejscem integracji mieszkańców jest altana, jest ona jednak niewystarczająco doposażona, nie ma pomieszczenia do przechowywania sprzętu i posiadanego wyposażenia. Problemem dla mieszkańców jest fakt, iż altana użytkowana jest głównie latem. Nie mają oni natomiast miejsca, gdzie mogliby się spotykać w okresie jesienno-zimowym. Szansą dla sołectwa są możliwości pozyskania środków finansowych na rozwój sołectwa ze środków zewnętrznych, w tym z WOW oraz współpraca z Lokalną Grupą Działania „Solidarni w Partnerstwie”.

Jakość życia: Obszar wewnętrzny pozostaje w stosunku 3/2, a zewnętrzny - 3/4. Silne strony wraz z szansami w zestawieniu ze słabymi stronami i zagrożeniami pozostają w stosunku 6/6. Na uwagę zasługuje aktywność części mieszkańców przy organizacji integracyjnych działań. W wymiarze całej wsi integracja jest niewystarczająca. Szansą dla sołectwa jest bliskość miasta powiatowego z dobrą ofertą edukacyjną i możliwość pozyskania środków na aktywizację i integrację.

Tożsamość wsi, wartości życia wiejskiego: Czynniki wewnętrzne kształtują się w stosunku 5/2, obszar zewnętrzny - 2/1. Korzystnie kształtuje się stosunek silnych stron wraz z szansami w zestawieniu ze słabymi stronami i zagrożeniami - 7/3. Mieszkańcy są bardzo dumni ze zlokalizowanego w lesie pomnika powstańców styczniowych, który jest dużą atrakcją turystyczną. Przeszkadza im natomiast panujący bałagan przy strzelnicy, która znajduje się w lesie. Uważają, że należałoby teren ten oświetlić i ustawić kosze na śmieci. Problemem dla nich jest także niewystarczające zaangażowanie wszystkich mieszkańców w dbałość o zachowanie tradycji i kultury oraz tożsamość wsi. Szansą dla sołectwa jest postępujący trend zwiększającej się dbałości o dziedzictwo kulturowe.

Byt: Czynniki wewnętrzne pozostają w stosunku 1/2, czynniki zewnętrzne natomiast są na plus - 3/2. Silne strony wraz z szansami w zestawieniu ze słabymi stronami i zagrożeniami pozostają w stosunku 4/4. Na terenie sołectwa rozwinięta jest działalność gospodarcza. Niewystarczająca jest natomiast promocja wsi. Szansą dla sołectwa jest rozwój przedsiębiorczości oraz moda na odpoczynek i mieszkanie na wsi i rozwój agroturystyki i turystyki wiejskiej.

6. WIZJA WSI

Grabowa – kultura i piękna natura

Grabowa to spokojna wieś o atrakcyjnym krajobrazie, którą zamieszkują przyjaźni i zintegrowani ludzie, otwarci na nowych mieszkańców oraz turystów, dbający o środowisko naturalne i promujący walory przyrodnicze dzięki tablicom informacyjnym umieszczonym wzdłuż edukacyjnej ścieżki rowerowej.

Prężni i aktywni mieszkańcy w atrakcyjny sposób dbają o zachowanie lokalnych tradycji oraz historię i dobre relacje sąsiedzkie. Kultuwują wielopokoleniowe rodzinne tradycje, w oparciu o staropolskie potrawy i miód z lokalnej pasieki. Mając poczucie bezpieczeństwa chętnie się integrują w altanie i nowopowstałej świetlicy wiejskiej, wspólnie także spędzają czas w plenerowym kinie.

Grabowa jest atrakcyjną i bezpieczną wsią, z nowoczesną infrastrukturą techniczną i społeczną, pozbawioną barier architektonicznych. Największym zasobem sołectwa są ludzie, którzy je zamieszkują - zainteresowani rozwojem swojej miejscowości i potrafiący skutecznie różnicować działania w kierunku nierolniczym.

7. PROGRAM DŁUGOTERMINOWY ODNOWY WSI

Wizja wsi (hasłowa): Grabowa – kultura i piękna natura

I. Plan rozwoju			II. Program rozwoju
1. CELE Co trzeba osiągnąć by ureczywistnić wizję naszej wsi?	2. Co nam pomoże osiągnąć cele? (zasoby, silne strony, szanse)	3. Co nam może przeszkodzić? (słabe strony, zagrożenia)	Projekty, przedsięwzięcia jakie wykonamy?
	ZASOBY: których użyjemy ATUTY: silne strony i szanse jakie wykorzystamy	BARIERY: Słabe strony jakie wyliminujemy Zagrożenia jakich unikniemy	
A. TOŻSAMOŚĆ WSI I WARTOŚCI ŻYCIA WIEJSKIEGO			
1. Kulturowanie lokalnych tradycji i historii oraz budowanie tożsamości i poczucia wspólnoty.	Obiekty kultury: kapliczki i krzyż, zlokalizowany w pobliskim lesie pomnik powstańców styczniowych – atrakcja turystyczna, dobrze zachowany dworek z XIX wieku należący do osoby prywatnej, atrakcyjny krajobraz przyrodniczy, bogate i zadbane środowisko naturalne, kultywowanie tradycji i zwyczajów – Kołędnicy, postępujący trend zwiększającej się dbałości o dziedzictwo kulturowe, możliwość korzystania z oferty warsztatowej oferowanej przez Lokalną Grupę Działania „Solidarni w Partnerstwie”	Niewystarczające zaangażowanie mieszkańców w dbałość o zachowanie tradycji i kultury oraz tożsamość wsi, , niewystarczająca oferta w zakresie kultywowania dziedzictwa kulturowego wsi, niewystarczająca integracja mieszkańców.	1.1 Sołeckie obchody Święta Niepodległości. 1.2 Międzypokoleniowe ogniska połączone ze śpiewem pieśni patriotycznych. 1.3 Warsztaty rzemiosł dawnych dla dzieci, dorośli i starszych - łączymy pokolenia. 1.4 Organizacja warsztatów kulinarnych – tradycyjna polska wigilia i śniadanie wielkanocne. 1.5 Staropolskie potrawy z miodem lub bez – stare smaki w nowej odsłonie – warsztaty. 1.6 Warsztaty wypłatania wienca dożynkowego i malowania jaj. 2.1 Montaż tablic informacyjnych wzdłuż trasy rowerowej – walory przyrodnicze miejscowości.
2. Zwiększenie świadomości przyrodniczej wśród mieszkańców i turystów.			

B. STANDARD ŻYCIA			
1. Rozbudowa infrastruktury społecznej i rekreacyjno-wypoczynkowej. 2. Poprawa stanu i rozwój infrastruktury technicznej.	Dbłość mieszkańców o wygląd sołectwa oraz własnych posesji, ciekawe tereny rekreacyjne, sołeczka altana, duży teren rekreacyjny do zagospodarowania przy altanie, aktywnie działające Koło Gospodyń Wiejskich, Fundusz Sołecki, współpraca ze Stowarzyszeniem „Solidarni w Partnerstwie”	Niewystarczające zagospodarowanie terenu przy altanie wiejskiej, niewystarczające zaplecze integracyjne – nie ma z lokalu, w którym mieszkańcy mogliby się spotykać w okresie jesienno-zimowym, niewystarczające oświetlenie sołectwa, niedostatecznie rozwinięta infrastruktura drogowa – zbyt mało chodników, brak miejsc parkingowych, niewystarczające bezpieczeństwo przy drodze powiatowej	1.1 Budowa świetlicy wiejskiej. 1.2 Budowa placu zabaw z elementami siłowni zewnętrznej. 1.3 Budowa pomieszczenia gospodarczego przy altanie. 1.4 Doposażenie altany sołeckiej. 1.5 Zakup kontenerów na śmieci i oświetlenie terenu przy strzelnicy. 1.6 Zakup sprzętu nagłaśniającego. 2.1 Poprawa stanu dróg gminnych. 2.2 Budowa chodników. 2.3 Instalacja brakującego oświetlenia. 2.4 Budowa parkingu przy pomniku powstańców styczniowych.
C. JAKOŚĆ ŻYCIA			
1. Wzrost aktywności i integracji oraz zwiększenie oferty kulturalnej i rekreacyjno-turystycznej. 2. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców sołectwa.	Aktywnie działające Koło Gospodyń Wiejskich, podejmowanie działań integracyjnych przez mieszkańców, Fundusz Sołecki, współpraca ze Stowarzyszeniem „Solidarni w Partnerstwie”.	Niewystarczająca integracja całej wsi, niewystarczająca oferta kulturalna, sportowa i rekreacyjna	1.1 Zorganizowanie sołeckiego rajdu rowerowego. 1.2 Organizacja wyjazdów integracyjnych i wycieczek krajoznawczych. 1.3 Organizacja imprez okolicznościowych: Dzień Dziecka, Dzień Kobiet, dożynki. 1.4 Organizacja seansów kina plenerowego. 1.5 Organizacja festynu sołeckiego. 1.6 Organizacja dnia pieczonego ziemniaka. 1.7 Organizacja zajęć fitness. 2.1 Organizacja kursu samoobrony. 2.2 Szkolenie z pierwszej pomocy przedmedycznej.

D. BYT			
1. Zwiększenie przedsiębiorczości mieszkańców. 2. Promocja sołectwa.	Rozwinięta działalność gospodarcza, rozwój przedsiębiorczości i możliwość pozyskania środków na podejmowanie i rozwój działalności gospodarczej, rozwój agroturystyki i turystyki wiejskiej, moda na mieszkanie na wsi.	Niewystarczająca promocja sołectwa, utrzymywanie jednostronnego rozwoju gospodarczego wsi.	1.1 Organizacja szkoleń dla mieszkańców z zakresu produktu lokalnego i sprzedaży bezpośredniej. 1.2 Organizacja szkoleń dla mieszkańców z zakresu agroturystyki. 1.3 Szkolenia florystyczne. 1.4 Szkolenia z zakresu pozyskiwania środków unijnych. 1.5 Organizacja kursu carvingu. 2.1 Utworzenie i prowadzenie Fanpage sołectwa. 2.2 Promocja na Festynach tematycznych oraz sprzedaż produktów wytworzonych przez mieszkańców w ramach KGW.

8. PROGRAM KRÓTKOTERMINOWY ODNOWY WSI na OKRES – II lata

Kluczowy problem	Odpowiedź	Propozycja projektu	Czy nas stać na realizację? (tak/nie)		Punktacja	Hierarchia
			Organizacyjnie	Finansowo		
Co nas najbardziej zintegruje?	Wspólna praca i rozrywka	Organizacja festynu sołeckiego	TAK	NIE	2+2+2+2=10	IV
Na czym nam najbardziej zależy?	Integracji dzieci i społeczności wiejskiej	Budowa placu zabaw z elementami siłowni zewnętrznej	NIE	NIE	5+5+5+5+5=25	I
Co nam najbardziej przeszkadza?	Panujący bałagan w lesie przy strzelnicy	Zakup kontenerów na śmieci i oświetlenie terenu przy strzelnicy	NIE	NIE	3+3+3+3+3=15	III

Co najbardziej zmienili nasze życie?	Zapewnienie infrastruktury służącej integracji i aktywizacji mieszkańców	Doposażenie sołectwa w sprzęt nagłaśniający	NIE	NIE	4+4+4+4+4=20	II
Co nam przyjdzie najłatwiej?	Organizacja wspólnych przedsięwzięć	Zorganizowanie sołeckiego rajdu rowerowego	TAK	TAK	1+1+1+1+1=5	V
Na realizację jakiego projektu planujemy pozyskać środki zewnętrzne? Z jakich źródeł? (Maksymalnie 3 propozycje uszeregowane według ważności)		1. Budowa placu zabaw z elementami siłowni zewnętrznej - Wielkopolska Odnowa Wsi, Gmina Rychwał, Fundusz Sołecki. 2. Doposażenie sołectwa w sprzęt nagłaśniający - Wielkopolska Odnowa Wsi, Fundusz Inicjatyw Obywatelskich (FIO) – Wielkopolska Wiara, Fundusz Sołecki. 3. Zakup kontenerów na śmieci i oświetlenie terenu przy strzelnicy – Wielkopolska Odnowa Wsi, Fundusz Inicjatyw Obywatelskich (FIO) – Wielkopolska Wiara, Gmina Rychwał.				

Podpisy przedstawicieli Grupy Odnowy Wsi
uczestniczących w przygotowaniu dokumentu:

- 1) JOZANTA KUCKS - Jolanta Kucks
- 2) MARZENA KLIMCZAK - Marzena Klimczak
- 3) JAROSŁAW KLIMCZAK - Klimczak Jarosław
- 4) RACKOS YWONA - Rackos Ywona
- 5) JOANNA PAWŁOWSKA - Joanna Pawłowska

Podpisy moderatorów odnowy wsi:

1. Magdalena Fabiniak

Magdalena Fabiniak

2. Maria Nowak

Maria Nowak

PRZEWODNICZĄCY RADY MIEJSKIEJ
W BYDZIEWALF

Ronin Drzeniacki